

מסדר החנוך והתרבות - המחלקה לתרבות חרדית

ג ל ד נ ו ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב י ר ע
ע"פ חגלגלות של בחמה לינוביץ - שנת העשרים

ב ש א (תשכ"א)

ד כ"א-מ"ט

א. שאלה ר"י

- 1) למה נמנו הלויים שנית (ד' א' והלאה עד סוף הפרק) והפעם מנו שלשים אחר שכבר נמנו (ג' ט"ו) ואז נמנו מנו חדש ומעלה?
- 2) אברבנאל שואל:
מה ראה מסדר הסדרים לעשות ראש הסדר הזה מבני גרשום ולא שם תחילת הסדר בענין בני קהת, שהוא היה הראשון שנזכר כאן במבין הלויים וגם לא מבני מררי, ויותר נכון היה להיות התחלת הסדר הזה בדבור (ה' ב' : צו את בצל ישראל וישלחו מן הסנה), והוא לא עשה כן, אבל השאיר מנין בני קהת בסדר במדבר וגרשום ומררי בסדר נשא.

× התוכל למצוא סבה לדבר?

- ב. ד' ב': מנו שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה
- ד' כ"ג: מנו שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה
- ד' ל': מנו שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה תפסדס

חולין כ"ד.

"מנו שלשים שנה" ולהלן הוא אומר (במדבר ח' כ"ד) "זאת אשר ללויים: מנו חמט העשירי שנה ומעלה יבוא לצבא צבא בעבודת אהל מועד". הא כיצד? עשרים וחמט - ללמן, ועלויים לעבודה.

מכאן לתלמיד שלא ראה סימן לפה במטבתו בחמט טנים, טוב אינו רואה.

- 1) התוכל למצוא סעד בלשון הכתובים להבחנה זו לבין ביאה לעבודה לבין ביאה ללמד?

2א. יט מן הפרטים הסובבים שהבחנה זו היא שהשפיעה על מאמר חז"ל ידוע בפרקי אבות. איזהו המאמר?

ג. שאלות ודרוקים ברש"י:

- 1) כ"ב רט"ה"ה נטא את ראש בני גרשום גם הם: כמו טצויתיך על בני קהת, לראות כמה יט טהגיעו לכלל עבודה.
- 2) מ"ז: רט"י ד"ה עבודת עבודה: הוא השיר במצלתים וכבורות, שהיא עבודה לעבודה אחרת. "ועבודה מטא: כמטמער.
- xx (א) מה הט הקטייט שמיטב רט"י בדבריו אלה?
- xx (ב) למה לו להוסיף "לראות כמה יט טהגיעו לכלל עבודה" והלא כבר פרט תכלית המבין הזה (ד' ב') ד"ה נטא את ראש: מנה מהם את הראויים לעבודה מטא...
- xx למה לו לומר שהוא "כמטמער" מה פרט בזה? שיש לב: היט לפרט את סמיכיות אלה (סמיכות: "עבודת עבודה" וסמיכות "עבודת מטא") בהוראה אחת או בלתי הוראות?

מדברי המדרשים:

- 1) במדבר רבה פרשת: נטא ר' (א)

(ד' כ"ב): "נטא את ראש בני גרשום" הוא הוא דכתיב (מטלי ג') "יקרה היא מפניבים וכל הפצין לא יטורו בה". חכט קודם למלך ישראל. מת חכט - אין לנו כיוצא בו; מלך ישראל טמט - כל ישראל רואין למלכות... כהן גדול קודם לבניא... בניא קודם למטוח מלחמה, מטוח מלחמה קודם לסגן, סגן קודם לראש טטמר, ראש טטמר קודם לראש בית אב, ראש בית אב קודם לאמרכל, אמרכל קודם לגזבר, גזבר קודם לכהן הדיוט; כהן הדיוט קודם ללוי; לוי קודם לישראל, ישראל למסדר... אימתו? בזמן שכולן טויט. אבל אט היה ממזר תלמיד חכט, קודם לכהן גדול עם הארץ, טנאמר "יקרה היא מפניבים" אפילו מזה טנכטס לפני ולפניט (=לקודם הקודט).

ד"א: "יקרה היא מפניבים" מדבר בקהת וגרשום, אע"פ טגרשום בכור ומצינו טבכל מקום חלק הכתוב כבוד לבכור, לפי שהיה קהת טוען הארון טטט התורה, הקדימו הכתוב לגרשום, טבתחילה אמר (במדבר ד' ב') "נטא את ראש בני קהת" ואחר כך אומר (ד' כ"ב) "נטא את ראש בני גרשום גם הט" - הוי "יקרה היא מפניבים", מבכור טיצא ראטון, ואין "פניבים" אלא תחילה, כמה דתיטא (רות ד') "וזאת לפנים בישראל".

(נסא תשכ"א)

(א) לדברי הדרשה הראשונה (לפני ה-"ד"א") מעיר פרטן מדרש רבה מהרז"ו (איבנהארן): "כל ענין זה הובא כאן אגב דרך הדרשה של "ד"א". המייך כאן".

הסבר, למה יט לראות את הראשון כבאמר אגב ולא את השני? מה הרעיון המשותף לטביהט?

(ב) מה היא התמיהה בפרטתבון טעליה בבוי מדרש זה (ה-"ד"א") והלא גם הסבטים לא זמבו לפי סדר גילם? (עיין במדבו פרק א' !)

(ג) לדברי המדרש האלה מקשה בעל כלי יקר:

היא גופא קטיא: למה לא מסר מטה הארון אל הכבוד לכבוד ביתר טאת ועוד התורה אטר לה טספט הבכורה? אן מדסטך בעל המדרש ענין זה לפסוק "יקרה היא מפניבים" ודאי כובתו להורות שכתר תורה הפקר לכל...

הסבר מהל קוטייתו ומהו תירוצו?

(2) במדבר רבה ו' (ו)

(ד' ל"ד): "ויפקד מטה ואהרן ובטיאי העדה את בני הקהתי", מה צריך זטיאים כאן, והלא הקב"ה לא אמר לו למטה, טיהי ו-בטיאי יטראל עמו במנין הלויים? למת עטה כן? אלא כך אמר מטה: "אחר טהבטיאים היו עמי במנין כל יטראל, כמו דתימה (א' ד') "ואתכם יהיו איט איט למטה איט ראט לבית אבותיו הוא ואלה טמות האבטים אטר יעמדו אתכם...". - לא אעטה להט חליטרת דעת ואוליכם עמי למנין הלויים". ומביין טכן הויה? אתה מוצא אחר מנין יטראל כתיב (א' כ"ד) "אלה הפקודים אטר פקד מטה ואהרן ובטיאי יטראל טביט עטר איט...". אבל אחר מנין הלויים, אין אתה מוצא טידכר טט הבטיאים, אלא (ג' ל"ט) "כל פקודי הלויים אטר פקד מטה ואהרן על פי ה' למטפתותם", ללמדך טבטיאי יטראל לא מבו הלויים על פי הדבור, אלא מטה הויליכם עמו, כדי לחלוק להט כבוד.

(א) הסבר: המדרש מנמיד מול פ' א' מ"ה את פסוק ג' ל"ט כדי להוכיח ט"כן הויה", (=לא צורה מטה לטתף את הבטיאים במנין הנביאים).

האין פסוק ה' מ"ו: כל הפקודים אטר פקד מטה ואהרן ובטיאי יטראל את הלויים לטטפתותם מקביל לפ' א' מ"ד ונתת לדברי המדרש הב"ל?

xx (ב) היכן מצינו בתורה טוב טהקפיד מטה בכבוד הבריות, באהבת הבריות ובכבוד המסור ונתת מטה טצורה?

(3xx) במדבר רבא ו' (ח)

(ד' ל"ז) "אלה פקודי מטפתות הקהתי" למה לא באמר במנין הקהתיים "בני קהתי" כסם טאמר בבוי גרטון ובבי מרני? לפי טטביגם היה לטם טפגת הארון, צורף הקב"ה טמו עמחם, כדי טלא יכלו, ה'א בראסו ויו"ד בסופו, הויה ל"ה. לאטרו: ל"ה יצילט ממיתה, לקיים מה טנאמר (תהליט ל"ג) "להציל ממות בטטם".

מה הרעיון המסומל בדברי המדרש המרהים האלה?

(4) במדבר רבה ו' (י"א)

(ד' מ"ח): "ויהיו פקודיהם טמובת אלפים וחמט מאות וטמוביט" זו היא טאמרו: מנאט בפרט, מנאט בכלל, כאדם טיט לו הפציט נאים ומטובחיס וחביבין עליו ביותר, מונה ארתט בפרט, ויחורזו וטונה ארתט בכלל, מתוך טטמח ברבוי מנינם. כן צוה הקב"ה לכתוב מנין הלויים בפרט וכלל לפי טחיו בני ביתו וכטרים וחביבים עליו ביותר.

x (א) מקטין: והלא כל הטבטים מנאט בפרט (כל טבט בפני עטמו כמח היו) וטבט ומנאט בכלל (ועיין במדבר פרק א' !). ובסוף פסוק מ"ו ואיך לומד כאז, "לפי טחיו בני ביתו וכטרים וחביבים לפניו, לפיכך מנאט בפרט וחדר ומנאט בכלל?"

x (ב) ומקטין עוד: למה לא בדרטה דרטה זו אצל מנין הלויים הראשון פרק ג' פסוק כ"ב, כ"ח, ל"ד, ל"ט. והלא גם טט מנאט בפרט וחדר ומנאט בכלל?

טאלית וגם חטובות יט לטלוח לנחמה ליבוביץ, קרן וטת, ירוטליט 10/23